

Nachtelijk drama te Ravels-Eel

Door Johan en Jan Van Steen

Op 7 oktober 1886 werd Lucia Dickens geboren te Ravels-Eel, als vijfde kind en jongste dochter van Ludovicus Dickens en Anna Maria Dickens. Zij huwde op 31 maart 1913 Jacobus Wilhelmus Van Steen. Uit dit huwelijk werden acht kinderen geboren. Zij boerde samen met Jacobus 'Jan' Van Steen op de ouderlijke boerderij van Lucia, die gelegen was in 't Broek en die nu het huidige Broekstraat nr. 13 is te Ravels-Eel.

Waakt, want gij weet het uur niet op dewelke de Heer zal komen. Math. XXIV, 42.

†

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER
LUCIA ANNA DICKENS
echtgenoot van
Jacobus Wilhelmus VAN STEEN,
geboren te Ravels den 7 October 1886 en te Ravels-Eel laffelijk neergeschoten den 2 September 1944.
Voorzien van het H. Olijsel en den Pauselijken Zegen.

Zij was een allerbeste moeder, en de liefde die zij haren echtgenoot en haar schoon en talrijk huisgezin wedroeg sloot de liefde tot God niet uit.

Heer, de slag die ons getroffen heeft, verbrijzelt ons het hart. Maar wij weten dat Gij onze vader zijt en uit vaderlijke goedheid ons beproeft. Gij weet hoe wij haar beminden, hoe zij U beminde, U en uwe lieve heilige Moeder; behandel haar thans naar uwe goedheid om hare en onze liefde tot U.

Duurbare Echtgenoot en beminde Kinderen, door het moordend lood getroffen, viel ik ter aarde neer. Gij omringdet mij met uwe zorgen, maar uwe hulp mocht niet baten. Toen riep ik den Heer dat Hij mij niet zou verlaten in mijne hulpeloosheid... en Hij heeft mijn gebed verhoord en mijne ziel opgenomen ten hemel van waar ik op u waak. Vergeet mij niet in uwe gebeden.

Liefgeliefden, gij vooral mijn beste zoon in den vreemde:

Ontvangt tot bericht van mijn laatste gedacht:
„Mijn groet, mijne liefde, mijn christelijk sterven,
Mijn roep dat ik allen hierboven verwacht,
Hierboven om eeuwig Gods glorie te erven”.
Genadige Jezus, geef haar de eeuwige rust.

300 d. afl.

R. I. P.

Drukk. F. & J. De Kinderen. Ravels

Fig.1: bidprentje Lucia Anna Dickens

Als je het bidprentje hiernaast bekijkt, dan vraag je je misschien of wat voor drama er zich afgespeeld heeft op die tweede september ten huize van Jacobus 'Jan' Van Steen-Dickens. Daarom hieronder het relaas van Jan Van Steen.

Eerst even de tijdsgeest schetsen. We waren toen op de vooravond van de volledige bevrijding van België. Op 2 september werd Brussel bevrijd door de Geallieerden, Antwerpen volgde op 3 september. De Duitsers sloegen in groten getale op de vlucht en trokken onder andere door onze dorpen Nederland binnen. Dit alles gebeurde in de grootste wanorde die je je maar kunt voorstellen. Vooraan in Nederland werden ze echter opgevangen en gehergroepeerd, waarna ze terug een front poogden te vormen tegen de snel oprukkende Geallieerden. Dit front liep onder andere over Poppels grondgebied(Aarle-Manrle) via Weelde-Statie en Rijkevorsel richting Merksem. Zowel de Duitse bezetter als de inwoners van onze dorpen waren bang voor wat komen zou.

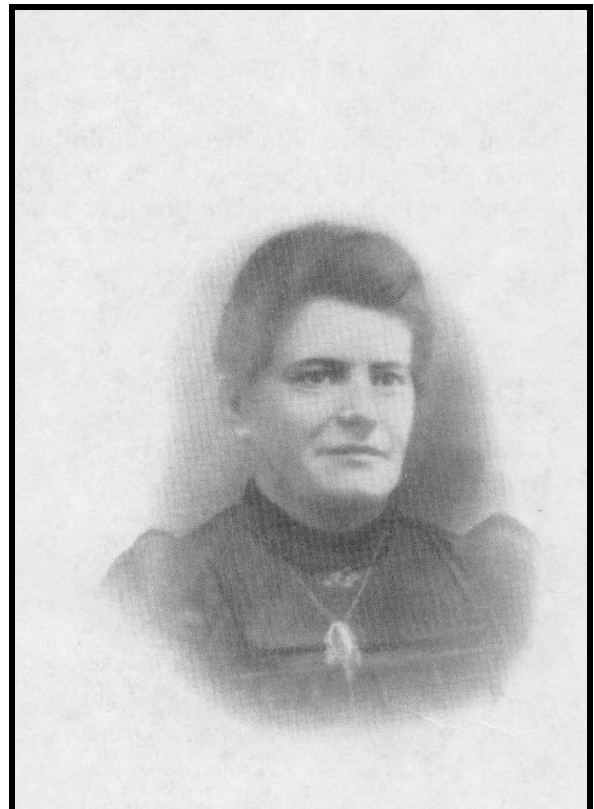
Op 2 September 1944 om 2 uur 's nachts werd er op de deur gebonkt bij de familie Van Steen in de Broekstraat te Ravels-Eel. In het huis waren toen vader Jacobus 'Jan' Van Steen, moeder Lucia Anna Dickens en de kinderen Antoon, ikzelf, August en Maria aanwezig. Er werd geroepen: "Open maken, Gestapo!".

Ik en mijn twee broers waren bang dat ze ons kwamen halen om in Duitsland te gaan werken en dachten onmiddellijk aan vluchten. Haastig trokken wij onze kleren aan en liepen naar de woonkamer. Zodra ze buiten hoorden dat er binnen deuren werden geopend, hoorden wij hen naar elkaar roepen: "Pas op! Ze gaan lopen!". Het huis bleek rondom afgezet, dus vluchten was nutteloos en zeer gevaarlijk, ook al omdat de maan die nacht zo helder scheen dat je haast zou zeggen dat het dag was. Wij -Toon, ik en Gust- zijn dan vlug via de stal naar de hooizolder gevlucht en hebben ons daar in het vers gedorste erwtenstro verstopt. Moeder en mijn zus Maria hadden zich uit schrik in de slaapkamer van mijn ouders teruggetrokken.

Ondertussen had vader toch de voordeur geopend en zijn drie -vermoedelijk- Gestapo's in de woonkamer gekomen. Na het uiten van verscheidene dreigementen en beschuldigingen allerhande over verborgen wapens en de witte brigade(verzet), begonnen twee Gestapo's het huis te doorzoeken, terwijl de derde in de woonkamer bleef. Daar heeft hij een kast doorzocht. Achteraf bleek dat hij een som geld en zowel vaders als moeders portefeuille ontvreemd had. Mijn moeder en mijn zus Maria -die zich nog steeds in de slaapkamer van mijn ouders bevonden- werden ongemoeid gelaten.

De twee andere Gestapo's hadden ondertussen op de kelderkamer onze warme bedden gevonden. Toen waren ze zeker dat er nog meer personen aanwezig waren op de boerderij. Het duurde niet lang of ze kwamen eveneens op de hooizolder aan. Ze riepen dat we te voorschijn moesten komen, anders zouden ze een handgranaat gooien. Een van de twee Gestapo's liep daarop over het erwtenstro en trapte daar op mij. Hij trok me onder het erwtenstro vandaan en vroeg of er nog iemand hier was, waarop ik met een nee antwoordde. Daarop nam hij me mee naar de woonkamer voor verdere ondervraging.

Toen ik in de woonkamer aankwam, kreeg ik haast onmiddellijk een slag in mijn gezicht van de derde Gestapo die daar gebleven was. Ik vroeg hem wat ik hem misdaan had om zoiets te verdienen. Vader deed teken naar me dat ik beter kon zwijgen. Moeder hoorde het tumult en kwam kijken wat er aan de hand was. Toen ze mij zag, zei ze tegen de Gestapo die me vasthield: "Moet je die ook nog, ze hebben al een zoon meegenomen.", hierbij

**Fig.2: Voorzijde bidprentje
Lucia Anna Dickens**

doelend op mijn broer Jaak die verplicht tewerkgesteld was in Duitsland. Hierop brulde een van de Gestapo's: "Zwijg of ik schiet!", terwijl hij met een vuurwapen dreigde. Onmiddellijk ging er een schot af. Moeder werd getroffen door een kogel boven het linkeroog en viel voor dood veer.

Toen ontstond er enige verwarring onder de drie Gestapo's, waarvan ik gebruik maakte om via de achterdeur naar buiten te lopen om hulp te gaan halen. Daar werd ik echter tegengehouden door een vierde Gestapo die me terug naar binnen stuurde met de woorden: "Kalm blijven!". Terug in de woonkamer zag ik nog net de drie andere Gestapo's wegvlugten langs de voordeur. Ik en mijn vader zijn toen nog naar buiten gelopen en zagen 5 mannen op hun fiets naar de Grote Baan (is de huidige N137) rijden.

Louis Dickens is toen 's nachts -en dit ondanks de door de Duitsers ingestelde nachtklok- naar de rijkswacht gegaan om hen te verwittigen. De Rijkswacht was toen nog gevestigd in de Singel te Weelde, ongeveer waar nu de bejaardenwoningen staan. De rijkswachters durfden in eerste instantie zelfs niet te openen, omdat ze bang waren dat het Duitsers waren die aanbelden. Ze waren de dag voordien ernstig lastig gevallen door de Duitsers, die toen onder andere de radio en de wapens van de rijkswachters hadden afgenomen.

Ook de dokter werd verwittigd. Amandus Van Baelen en zijn dochter Amanda zijn die nacht te voet over het 'Molenheike' naar moeder Lucia Dickens komen kijken, maar konden helaas niets meer uitrichten. De pastoor van Den Eel werd die nacht eveneens nog verwittigd door Louis Verheyen.

De Duitse Feldgendarmen waren nog voor de Rijkswacht in 't Broek. Zij maakten zich niet erg druk over het hele gebeuren en maakten zich er vanaf met het smoesje dat dit het werk was van de communisten.

De rijkswacht van Weelde is toen met een onderzoek begonnen in zeer moeilijke omstandigheden. De dag voordien waren immers alle telefoonlijnen verbroken door de Duitsers, aangezien de Geallieerden zeer snel naar onze streek oprukten. Zo zijn er verscheidene uren verloren gegaan vooraleer het gerechtelijk apparaat in werking trad. Het parket kon niet ter plaatse komen, zodat moeder naar Turnhout werd gevoerd voor een lijkschouwing.

De twee bewakers van de brug van Ravels -een van hen was Jan 'van de melkerij' Van Gils zijn die dag nog in 't Broek komen getuigen voor de rijkswacht dat er die nacht omstreeks kwart voor twee vijf mannen per fiets komende uit de richting Turnhout de brug overgestoken waren. Deze vijf waren druk in gesprek, maar toen ze de twee bewakers zagen, zwegen ze plots. Ze zijn echter niet langs daar weergekeerd. Vermoedelijk zijn ze via de Kastelein teruggekeerd. Daar lag namelijk een ijzeren voetgangersbrugje over de 'Vaart'. Deze vermoedens worden nog gesterkt door het feit dat de vijf Gestapo's die nacht nog gezien zijn toen ze naast cafe 'Meuris' fietsten richting Bovenheide.

Diezelfde voormiddag nog werden ik en mijn vader naar Turnhout gebracht door de rijkswacht. Alle Gestapo's werden bijeengeroepen en samengebracht in hun depot dat zich bevond nabij het Kasteel van Turnhout. Mijn vader werd er nog uitgelachen en bespot door de Gestapo's, maar Luitenant Vos van de rijkswacht wees hen allen terecht, en zei dat de feiten bijzonder ernstig waren en dat de daders van deze moord moesten gevonden

worden. Vader werd gevraagd of hij iemand herkende. Niemand leek echter op de nachtelijke overvallers. Ik mocht van de rijkswacht niet naar binnen, want zij waren bang dat ik vanwege mijn 19-jarige leeftijd wel eens zou kunnen opgepakt worden om te gaan werken in Duitsland. Ik mocht echter wel door een raam loeren, maar ook ik kon er geen enkele Gestapo ontdekken die betrokken was bij de moord op mijn moeder. Mogelijk hadden de daders zich al uit de voeten gemaakt of waren ze zo slim om zich niet te laten zien die dag.

Naderhand zijn we nog verscheidene keren naar Turnhout geroepen door het gerecht en de krijgsauditeur om foto's van verdachten en ook verdachten zelf te bekijken. Helaas zonder succes. Men heeft de daders nooit kunnen vinden, waardoor er een heleboel vragen onbeantwoord bleven. Waarom doorzocht die ene Gestapo alleen de kast waarin het geld werd bewaard? Waarom reden ze recht naar het huis in 't Broek? Had iemand hen getipt?